

Wapenexportcontrole in België Gelijkenissen en Verschillen

Commissie Buitenlands Beleid
2 mei 2017

Methodologie

- Studie wenst de **gelijkenissen** en **verschillen** van de wapenexportcontrolestelsels in België in kaart te brengen.
- Primaire en secundaire bronnen.
- **Vergelijkingsmatrix op basis van 5 domeinen:**
 - Administratieve inbedding en procedure
 - Materieel toepassingsgebied
 - Vergunningen
 - Controle op eindgebruik
 - Parlementaire controle en transparantie

Wapenexportcontrole in België

- De defensiegerelateerde productie en uitvoer vertoont een **duale structuur**.
- Het **aandeel** van **Wallonië** in de uitvoer is **significant** (75%).
- Het **Midden-Oosten** (en vooral Saudi-Arabië) is een belangrijke **afzetmarkt** voor **Wallonië**.
- De laatste decennia is de **Europese Unie** steeds actiever geworden op het vlak van de wapenexportcontrole.

Administratieve Inbedding en Organisatie

- Alle stelsels voorzien in **gelijkaardige analyses** (administratief, technisch en politiek).
- Enkel **Vlaanderen** maakt in de praktijk geen gebruik van andere diensten in de vergunningsprocedure.
- De toekenning/weigering van een vergunning is in **Brussel** een bevoegdheid van de Brusselse Regering.
- Alleen in **Wallonië** is geen delegatie van de tekenbevoegdheid aan een hoog ambtenaar.

Materieel Toepassingsgebied

- De verschillende stelsels maken allen gebruik van **gelijkaardige instrumenten** om het materieel toepassingsgebied te bepalen.
- Alle stelsels voorzien **vrijstellingen**.
- **Militaire Catch-All** enkel nog toegepast in Wallonië.
 - Focus ligt op de **eindgebruiker** (zoals vroeger het geval in Vlaanderen).

Vergunningen

- Het gebruik van de **individuele vergunningen blijft de norm.**
- Op de federale overheid na, voorzien alle stelsels in algemene vergunningen. Globale vergunningen komen op alle niveaus voor. In de praktijk echter zien we dat de individuele vergunning nog steeds de norm blijft.
- De algemene en globale vergunningen hebben een **uitgebreide materiële inhoud**, en een **Europese focus**.

Eindgebruik: gelijkenissen

- In alle stelsels treffen we een **risicoanalyse** aan waarbij de evaluatie van de bestemming/eindgebruiker en de (inter)nationale context van de actoren centraal staat.
 - **Documentatieverplichtingen** opgelegd door de overheid.
 - **Toetsingscriteria van het Gemeenschappelijk Standpunt** gehanteerd bij de evaluatie.
 - Deze criteria zijn **opgenomen** in de wetgevende teksten.
 - Alle stelsels **verstrengen** in zekere mate de Europese toetsingscriteria.

Eindgebruik: verschillen

- **Eindgebruikerscertificaat – Internationaal Importcertificaat**
- **Vlaanderen** geeft de voorkeur aan een **Eindgebruikerscertificaat** (voor zowel de intra- als extra-communautaire uitvoer).
- **Wallonië** vereist voor de uitvoer naar EU leden, Europese en Westerse bondgenoten een **Internationaal Importcertificaat**. Voor de andere landen is een **Eindgebruikerscertificaat** vereist.
- **Vlaanderen** (en **Brussel**) gaan vaak het verst in de verstrenging van de Europese toetsingscriteria.

Parlementaire Controle

- Alle stelsels kennen een **rapportagevereiste**, en de onderlinge vergelijkbaarheid is vrij groot.
- **Vlaanderen** gaat het verst op het vlak van de **publieke transparantie**.

Conclusie (1/2)

- De stelsels vertonen zowel sterke **gelijkenissen**, als **eigen accenten**.
- De **gelijkenissen** vloeien voort uit het gezamenlijk Belgisch verleden van de stelsels, en het actueel Europees kader.
- De vastgestelde **verschillen** kunnen we (gedeeltelijk) verklaren aan de hand van de aard van de uitgevoerde producten.
 - Afgewerkte producten in Wallonië.
 - Hoogtechnologische componenten in Vlaanderen.

Conclusie (2/2)

- **Alle stelsels** zijn echter ook geconfronteerd met uitdagingen.
 - **Evenwicht** tussen economie, mensenrechten, en veiligheid.
 - **Samenwerking** en **afstemming** binnen een federale structuur.
 - **Nood** aan een performante wapenexportcontrole in België.